

Promemoria

Ett ändrat förfarande för att anmäla områden som omfattas av begränsningen av rätten till dagarsättning vid eget boende

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås vissa ändringar i det anmälningsförfarande som gäller vilka områden som omfattas av en begränsning av asylsökandes möjligheter att bo i eget boende med bibehållen dagarsättning.

Sedan den 1 januari 2020 gäller att en asylsökande som bor i ett område med socioekonomiska utmaningar som huvudregel inte har rätt till dagarsättning eller särskilt bidrag enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Vilka områden som omfattas av regleringen bestäms genom ett anmälningsförfarande. I det förfarandet kan vissa av regeringen utpekade kommuner anmäla till Migrationsverket att en eller flera delar av kommunen ska omfattas av regleringen. Förslagen i promemorian innebär att länsstyrelsen ges möjlighet att förhindra att en kommun anmäler ett område om det står klart att områdets sociala och ekonomiska förhållanden inte motiverar en anmälan.

Förslaget i promemorian bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna.

Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 15 augusti 2020.

1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl.

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1994:361) om mottagande av asylsökande m.fl.

dels att 7 b och 7 c §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 11 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 b §¹

De kommuner som anges i bilaga 1 till förordningen (2018:151) om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden får till Migrationsverket anmäla att en eller flera delar av kommunen ska anges i den förteckning som avses i 7 c §.

Innan en kommun gör en anmälan ska kommunen ge länsstyrelsen tillfälle att yttra sig över vilken eller vilka delar av kommunen som anmälan bör avse.

En anmälan ska gälla tills vidare. Om en kommun som har gjort en anmälan inte längre anges i bilaga 1 till förordningen om statsbidrag till

De kommuner som anges i bilaga 1 till förordningen (2018:151) om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden får till Migrationsverket anmäla att en eller flera delar av kommunen ska anges i den förteckning som avses i 7 c §. *Vid bedömningen av om det är motiverat att anmäla en del av kommunen ska de sociala och ekonomiska förhållandena i kommundelen beaktas och särskilt graden av arbetslöshet och av sysselsättning, andelen mottagare av försörjningsstöd, skolresultaten, utbildningsnivån och valdeltagandet.*

Innan en kommun gör en anmälan, ska kommunen *inhämta ett yttrande från länsstyrelsen* över den eller de delar av kommunen som kommunen avser att anmäla. *Om länsstyrelsen anser att det står klart att det inte är motiverat att en viss del av kommunen anmäls, ska länsstyrelsen invända mot det i yttrandet. En anmälan får inte avse en sådan del av kommunen som omfattas av en invändning. Länsstyrelsens yttrande ska bifogas anmälan.*

kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden, ska anmälan anses återkallad.

7 c §²

Migrationsverket ska hålla en förteckning tillgänglig över de delar av kommuner som är anmälda enligt 7 b §. Förteckningen ska uppdateras så snart det finns behov, dock senast *två månader* efter det att en anmälan har gjorts eller återkallats. De delar av förteckningen som ändras vid en uppdatering ska börja gälla

Migrationsverket ska hålla en förteckning tillgänglig över de delar av kommuner som är anmälda enligt 7 b §. Förteckningen ska uppdateras så snart det finns behov, dock senast *fyra veckor* efter det att en anmälan har gjorts eller återkallats. De delar av förteckningen som ändras vid en uppdatering ska börja gälla

1. omedelbart, om ändringen medför att en del av en kommun tas bort från förteckningen, eller

2. från det årsskifte som inträffar närmast efter två månader från uppdateringen, om ändringen medför att en del av en kommun läggs till i förteckningen.

I förteckningen ska det för varje del av en kommun anges från och med vilket datum som förteckningen gäller.

Trots första stycket 2 ska en ändring som medför att en del av en kommun läggs till i förteckningen börja gälla den 1 juli 2020, om uppdateringen av förteckningen har gjorts före den 1 maj 2020.

11 a §

Länsstyrelsens ställningstagande i ett yttrande enligt 7 b § andra stycket får inte överklagas.

1. Denna förordning träder i kraft den 15 augusti 2020.

2. En anmälan till Migrationsverket enligt 7 b § som gjorts före ikraftträdandet ska, trots det som sägs i 7 b § tredje stycket första meningen, upphöra att gälla vid utgången av 2020.

² Senaste lydelse 2019:1205.

2 Ärendet

I propositionen Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande (prop. 2019/20:10) lämnade regeringen förslag på begränsningar av asylsökandes möjligheter att bo i eget boende i områden med socioekonomiska utmaningar. Riksdagen biföll regeringens lagförslag och de nya reglerna började att gälla den 1 januari 2020 (bet. 2019/20:SfU 11, rskr. 2019/20:73, SFS 2019:1204).

Regeringen har i förordning meddelat kompletterande föreskrifter om bl.a. möjligheten för vissa kommuner att i ett anmälningsförfarande ange vilka kommundelar som ska omfattas av begränsningen. Bestämmelserna innebär att vissa utpekade kommuner själva kan bestämma om det finns skäl att anmäla någon eller några av kommunens delar. Länsstyrelsen har getts en rådgivande och stödjande roll när det gäller vilken eller vilka delar som bör omfattas av kommunens anmälan.

I promemorian lämnas förslag på ändringar av anmälningsförfarandet.

Förslaget i promemorian bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna.

3 Anmälningsförfarandet för vilka områden som omfattas av begränsningen ändras

Förslag: Innan en kommun anmäler till Migrationsverket att en eller flera delar av kommunen ska omfattas av begränsningen av asylsökandes möjligheter att bo i eget boende med bibehållen dagarsättning, ska kommunen inhämta ett yttrande från länsstyrelsen över den eller de delar som kommunen avser att anmäla. Om länsstyrelsen anser att det står klart att det inte är motiverat att en viss del av kommunen anmäls, ska länsstyrelsen invända mot det i yttrandet. En anmälan ska inte få avse en sådan del av kommunen som omfattas av en invändning. Länsstyrelsens yttrande ska bifogas anmälan.

Vid bedömningen av om det är motiverat att anmäla en del av kommunen ska de sociala och ekonomiska förhållandena i kommundelen beaktas och särskilt graden av arbetslöshet och av sysselsättning, andelen mottagare av försörjningsstöd, skolresultaten, utbildningsnivån och valdeltagandet i det aktuella området.

Länsstyrelsens ställningstagande i frågan om det står klart att det inte är motiverat att en viss del av kommunen anmäls ska inte få överklagas.

Den längsta tiden för Migrationsverket att uppdatera förteckningen över anmälda områden ska kortas till fyra veckor.

Skälen för förslaget

Begränsningen av möjligheten att bo i eget boende i områden med socioekonomiska utmaningar

Migrationsverket har enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) huvudansvaret för mottagandet av asylsökande. I det ansvaret ingår att Migrationsverket ska erbjuda asylsökande boende. Det finns inte några regler som anvisar var asylsökande ska bo under asyltiden utan asylsökande kan välja att ordna boende på egen hand och bo i princip var de vill i Sverige.

Sedan den 1 januari 2020 finns bestämmelser som syftar till att asylsökande i fler fall än tidigare ska välja att bo i områden där det finns förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande och därmed till att minska de negativa sociala konsekvenserna av asylsökandes eget boende. Bestämmelserna innebär att en asylsökande som bor i ett område med sociala och ekonomiska utmaningar som huvudregel inte har rätt till dagersättning eller särskilt bidrag enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Detta gäller dock inte om det är uppenbart oskäligt att den asylsökande inte får rätt till sådant bistånd (10 a § LMA).

Regeringen har meddelat föreskrifter om vilka områden som ska anses ha sådana sociala och ekonomiska utmaningar och om möjligheten för en kommun att anmäla de kommundelar som ska omfattas av begränsningen (7 a–c §§ förordningen [1994:361] om mottagande av asylsökande m.fl.). Enligt föreskrifterna är det de kommuner som omfattas av bilagan till förordningen (2018:151) om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden som får anmäla till Migrationsverket att en eller flera delar av kommunen ska omfattas av regleringen. För närvarande är det 32 kommuner som omfattas av bilagan och det är kommuner som har områden som kraftigt avviker negativt från rikssnittet när det gäller kriterierna arbetslöshet, utbildningsnivå, sysselsättningsgrad och valdeltagande. Innan en kommun gör en anmälan till Migrationsverket om att en eller flera kommundelar har sådana sociala och ekonomiska utmaningar att den ska omfattas av begränsningen ska kommunen ge länsstyrelsen tillfälle att yttra sig över vilka områden som ska anmälas. Yttrandet är inte bindande för kommunen utan länsstyrelsen är i förhållande till kommunerna endast rådgivande och stödjande. Migrationsverket har i uppgift att hålla en förteckning tillgänglig över de delar av kommuner som anmälts. Begränsningen av rätten till dagersättning får effekt i samband med att förteckningen över vilka områden som omfattas av regleringen börjar gälla den 1 juli 2020.

Anmälningsförfarandet bör ändras

Den nuvarande regleringen innebär att vissa utpekade kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden har möjlighet att själva bestämma och anmäla vilket eller vilka av kommunens områden som ska omfattas av regleringen. Kommunerna har getts denna möjlighet eftersom de har ansetts bäst lämpade att bedöma vilka områden som har sådana socioekonomiska utmaningar (se prop. 2019/20:10 s. 13). För att ge kommunerna stöd i bedömningen av vilka områden som bör anmälas och för att det inte ska uppstå några omotiverade skillnader i fråga om vilka områden som väljs ut, ska kommunerna ge länsstyrelsen tillfälle att yttra sig.

De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 2020. Trots att reglerna endast har varit i kraft en kortare tid kan det konstateras att flera kommuner har valt eller aviserat att de avser att anmäla hela kommunen, inklusive områden i vilka det starkt kan ifrågasättas om det föreligger sådana socioekonomiska utmaningar att en anmälan är motiverad. I några fall har kommunerna även anmält områden i strid med länsstyrelsens yttrande om vilka områden som bör anmälas.

Att områden som svårligen kan anses ha några socioekonomiska utmaningar anmäls och därmed omfattas av begränsningen av asylsökandes eget boende är problematiskt av flera skäl. Syftet med reglerna är att asylsökande i fler fall än hittills ska välja att bo i områden där det finns förutsättningar för ett socialt hållbart mottagande. Begränsningen är därför inriktad på att lösa de problem som finns med asylsökandes eget boende och det är främst i områden med socioekonomiska utmaningar som det förekommer problem med t.ex. ökad segregation, extrem trångboddhet och försämrade planeringsförutsättningar för kommunerna. Till detta kommer att möjligheten för asylsökande att bo i eget boende inte enbart har negativa konsekvenser. Tvärtom kan eget boende för asylsökande, rätt nyttjat, vara positivt för den enskilde och bidra till t.ex. en större möjlighet för den enskilde att kunna påverka sin livssituation. Begränsningen av rätten till dagarsättning vid eget boende bör därför inte omfatta fler områden än vad som är nödvändigt.

Sammantaget finns det därför anledning att överväga hur anmälningsförfarandet kan ändras för att asylsökande inte ska hindras från att ordna eget boende i sådana områden som det står klart inte har några egentliga sociala eller ekonomiska problem.

Länsstyrelsen ska kunna invända mot att vissa områden anmäls

Ett alternativ för att åstadkomma att inte områden utan några egentliga socioekonomiska utmaningar anmäls och därmed omfattas av regleringen är att låta Migrationsverket pröva kommunernas anmälningar. Som regeringen uttalar i propositionen Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande finns det emellertid nackdelar med att ge Migrationsverket ansvaret för att bedöma vilka kommuner som ska omfattas av regleringen. Inte minst att uppgiften att bedöma de socioekonomiska utmaningarna i landets kommuner skulle ligga långt från Migrationsverkets uppdrag (se prop. 2019/20:10 s. 12).

Ett annat alternativ är att överväga om och hur länsstyrelsens involvering i anmälningsförfarandet kan ändras. Länsstyrelserna har goda kunskaper om såväl de lokala som regionala förhållandena. Med tanke på länsstyrelsens kännedom om de förhållanden som gäller för asylsökande i sina kommuner har det bedömts lämpligt att ge länsstyrelserna i uppgift att stödja kommunerna i att göra välgrundade bedömningar och att aktivt främja samverkan och kunskapsutbyte mellan kommunerna i syfte att urvalet av områden ska bli likvärdigt. Länsstyrelserna har dessutom i uppdrag att ta fram och sammanställa en lägesbild av vilken påverkan som aktuella förändringar i antal asylsökande och nyanlända har för olika verksamheter inom kommunerna. Vidare har länsstyrelsen i uppdrag att samordna arbetet med tidiga insatser för asylsökande i hela landet. Att läns-

styrelserna ges ett större inflytande över urvalet av kommundelar i anmälningsförfarandet är därför en mer ändamålsenlig lösning.

En lösning skulle kunna vara att låta länsstyrelsen på egen hand välja ut vilka områden som anses ha sådana socioekonomiska utmaningar att kommunerna får anmäla dem. Ett annat alternativ skulle kunna vara att låta kommunen anmäla endast sådana områden som det råder en samsyn mellan kommunen och länsstyrelsen om att de bör kunna bli föremål för en anmälan. Med hänsyn till att regleringen bygger på samråd och dialog med de berörda kommunerna, och att kommunerna även fortsättningsvis i grunden måste anses lämpade att själva avgöra vilka områden som får anses ha socioekonomiska utmaningar, framstår emellertid sådana lösningar som alltför långtgående. Utgångspunkten bör även fortsättningsvis vara att det är kommunerna som ska ha uppgiften att bestämma vilket eller vilka områden som ska omfattas av regleringen. För att förhindra missbruk av systemet bör dock länsstyrelsen ha möjlighet att invända mot en kommuns anmälan, om anmälan omfattar sådana områden där det står klart att det inte finns sociala och ekonomiska förhållanden som motiverar en anmälan. En sådan invändning bör kunna göras av länsstyrelsen – även utöver i uppenbara fall – om det vid en objektiv bedömning är tydligt att ett område inte har sådana utmaningar som gör att en anmälan är motiverad. Genom en sådan ordning säkerställs både att kommunerna fortsatt ges ett faktiskt inflytande över vilka områden med socioekonomiska utmaningar som ska omfattas av regleringen och att det inte görs anmälningar som tydligt strider mot regleringens syfte.

Sammanfattningsvis föreslås det att anmälningsförfarandet ska ändras på så sätt att kommunen, innan anmälan görs till Migrationsverket, ska inhämta ett yttrande från länsstyrelsen över de områden som kommunen avser att anmäla. Om länsstyrelsen anser att det står klart att ett område inte har sådana sociala och ekonomiska förhållanden som motiverar att området omfattas av regleringen, ska länsstyrelsen invända mot detta. Yttrandet ska vara bindande för kommunen som alltså inte ska få anmäla ett område som länsstyrelsen gjort en invändning mot. För att säkerställa att Migrationsverket får del av länsstyrelsens yttrande, föreslås det att yttrandet ska bifogas kommunens anmälan.

Sociala och ekonomiska förhållanden som ska beaktas särskilt vid bedömningen av vilka områden som får anmälas

Det är viktigt att kommunernas och länsstyrelsernas bedömningar i fråga om huruvida det är motiverat att anmäla olika områden inte skiljer sig åt nämnvärt. Ett sätt för att åstadkomma detta är att de berörda aktörerna för en dialog i dessa frågor. Länsstyrelserna har, genom samverkan sinsemellan, ansvar för att tillsammans se till att deras bedömningar leder till att urvalet av områden blir likvärdigt runt om i landet. I arbetet med dessa frågor kan det därför vara lämpligt att länsstyrelserna utarbetar t.ex. gemensamma riktlinjer eller vägledningar för hur bedömningarna bör göras. Det finns anledning för Delegationen mot segregation och länsstyrelserna att samarbeta i dessa frågor. För att ytterligare underlätta och likrikta kommunernas och länsstyrelsernas bedömningar av om det är motiverat att anmäla ett område, finns det också anledning att i förordningen precisera vilka faktorer som särskilt ska beaktas. I

förordningen bör tydliggöras att det som ska beaktas vid bedömningen är de sociala och ekonomiska förhållandena i området. Det bör dessutom anges att vissa sociala och ekonomiska faktorer särskilt ska beaktas. Dessa faktorer bör vara sådana faktorer som är allmänt accepterade och relevanta vid bedömningen av graden av socioekonomiska utmaningar. Det kan då konstateras att vid bestämmandet av vilka kommuner som omfattas av förordningen om statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden har kriterierna arbetslöshet, utbildningsnivå, sysselsättningsgrad och valdeltagande beaktats. Vidare beskrivs i regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation ”områden med socioekonomiska utmaningar” som områden som i jämförelse med riksgenomsnittet i Sverige karaktäriseras av bl.a. hög arbetslöshet och långtidsarbetslöshet, låg sysselsättning, hög andel personer med försörjningsstöd, bristande skolresultat och lågt valdeltagande. Det är lämpligt att i princip samma faktorer beaktas av kommunerna och länsstyrelserna vid bedömningen av vilka områden med socioekonomiska utmaningar som ska få anmälas och därmed omfattas av begränsningen av asylsökandes möjlighet att bo i eget boende. Det föreslås därför att det vid bedömningen av om det är motiverat att anmäla ett område särskilt ska beaktas graden av arbetslöshet och av sysselsättning, andelen mottagare av försörjningsstöd, skolresultaten, utbildningsnivån och valdeltagandet i det aktuella området.

Att de ovan angivna faktorerna ska beaktas särskilt vid bedömningen innebär att uppräknningen inte är uttömmande. Det kan alltså finnas många andra sociala och ekonomiska förhållanden som i det enskilda fallet bör beaktas vid bedömningen av om det är motiverat att anmäla ett område. Det skulle t.ex. kunna handla om att det i ett område finns svårigheter att tillgodose invånarnas – och därmed även inflyttade asylsökandes – behov i skolan eller av andra välfärdstjänster, eller att det finns andra slags utmaningar kopplade till exempelvis segregation eller integration. Det kan också handla om att ett område avviker från riksgenomsnittet när det gäller brottslighet och otrygghet. Ett områdes sociala och ekonomiska förhållanden kan också påverkas av hur det ser ut i andra närliggande områden. Till exempel skulle det kunna vara så att ett område har svårt att erbjuda förskola, skola eller andra tjänster på grund av att invånare från andra delar av kommunen söker sig till eller på annat sätt tar områdets resurser i anspråk. Det i sin tur kan bero på t.ex. att de andra delarna av kommunen kanske inte själva har tillräckligt med resurser för att tillgodose invånarnas behov, att områdena har någon form av samarbete eller att invånarna i ett område erbjuds en valmöjlighet att använda sig av andra områdets välfärdstjänster. För att faktorerna i ett område ska vara relevanta vid bedömningen bör det krävas att svårigheterna eller utmaningarna inte endast är begränsade utan av viss styrka och att förhållandena i området därför avviker från andra jämförbara områden.

I sammanhanget bör det också lyftas fram att det kan finnas svårigheter att göra bedömningar om områdena avgränsas för mycket och görs för små. Till exempel går det då inte alltid att göra en detaljerad uppföljning av relevanta faktorer. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet kan det i sådana fall vara lämpligt att i bedömningarna gruppera flera mindre områden så att de motsvarar t.ex. stadsdelar eller bostadsområden. Migrationsverket har i föreskrifter angett att ett område – eller, som det

anges i bestämmelserna, en del av en kommun – ska motsvaras av ett Demografiskt statistikområde (DeSO) och att kommunen i anmälan ska ange vilket eller vilka DeSO inom kommunen som anmälan avser (MIGRFS 2020:3).

Vid bedömningen kan även viss ledning hämtas från olika statistiska underlag som belyser socioekonomiska faktorer. Regeringen har till exempel gett i uppdrag åt Statistiska Centralbyrån (SCB) att ta fram en rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation vilket bör underlätta arbetet med att bedöma vilka områden som det är motiverat att anmäla. Uppdraget innebär att SCB ska slå samman mindre områden (s.k. demografiska statistikområden) till namngivna bostadsområden baserat på geografi, i syfte att förbättra möjligheterna att analysera och redovisa statistik på områdesnivå. Uppdraget ska genomföras i samarbete med Delegationen mot segregation och slutredovisas senast den 1 juni 2020.

Regeringen har för avsikt att under 2021 se över kriterierna för vilka kommuner som ska ha möjlighet att anmäla områden. Relevant statistik och SCB:s rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation kommer att utgöra viktigt underlag.

Länsstyrelsens ställningstagande i yttrandet ska inte få överklagas

Förslaget ovan innebär att en kommun inte får anmäla ett område om länsstyrelsen anser att det står klart att det inte har sådana sociala och ekonomiska förhållanden som motiverar en anmälan. En myndighets ställningstagande i ett yttrande som blir bindande för en annan myndighet vid dess fortsatta hantering av saken är i regel att anse som ett överklagbart beslut. Frågan är emellertid om det inte i detta fall bör införas en begränsning av möjligheten att överklaga länsstyrelsens ställningstagande.

Det är av vikt att systemet med områdesbegränsning är effektivt och att det ska kunna tillämpas inom relativt korta tidsramar. Vid en ansvarsfull tillämpning av reglerna får det antas att kommunerna och länsstyrelserna har en samsyn om vilka områden som ska få anmälas och i vilka fall det alltså är motiverat att begränsa asylsökandes möjligheter till eget boende med bibehållen dagersättning. I de fall som länsstyrelsen anser att det står klart att en kommundel inte bör få omfattas av anmälan, finns det heller inga hinder mot att kommunen förbereder en ny ansökan för länsstyrelsen att yttra sig över och att kommunen i det sammanhanget tydligare utvecklar varför området har sådana sociala och ekonomiska förhållanden som motiverar att det trots allt bör få anmälas. Det finns därför starka skäl som talar för att länsstyrelsens ställningstagande i yttrandet inte ska få överklagas av kommunen.

Förslaget inverkar inte på asylsökandes rätt att bo i eget boende var de vill i landet. Det innebär i sin tur att förslaget inte påverkar någon civil rättighet som generellt anses förenad med en överklaganderätt. Mot denna bakgrund bör inte heller den enskilde kunna överklaga länsstyrelsens ställningstagande i yttrandet att invända mot att ett område ska omfattas av anmälan.

Sammanfattningsvis föreslås det att länsstyrelsens ställningstagande i yttrandet inte ska få överklagas.

Längsta tiden för Migrationsverket att uppdatera förteckningen

Enligt de gällande bestämmelserna ska Migrationsverket uppdatera förteckningen över anmälda områden så snart det finns behov, dock senast två månader efter det att en anmälan har gjorts eller återkallats. För att kommunerna ska ha tillräckligt med tid att göra nya anmälningar som kan börja gälla vid årsskiftet bör den längsta tiden för Migrationsverket att uppdatera förteckningen kortas något. En kortare tid för att uppdatera förteckningen är även positivt ur den enskildes perspektiv eftersom det bl.a. innebär att en återkallelse av en anmälan kan få effekt snabbare. Det föreslås därför att bestämmelserna ska ändras på så sätt att den längsta tiden för Migrationsverket att uppdatera förteckningen i fortsättningen ska vara fyra veckor.

4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 15 augusti 2020.
En kommuns anmälan som gjorts före ikraftträdandet ska upphöra att gälla vid utgången av 2020.

Skälen för förslaget: Författningsändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. De bör därför träda i kraft den 15 augusti 2020. Med ett sådant ikraftträdande kommer det att finnas tillräckligt med tid för kommunerna att ge in nya anmälningar som kan börja gälla den 1 januari 2021.

Enligt nuvarande bestämmelser gäller en kommuns anmälan om vilka områden som ska omfattas av regleringen tills vidare (7 b § tredje stycket förordningen om mottagande av asylsökande m.fl.). Syftet med förslagen i denna promemoria är att se till att asylsökande inte får begränsad rätt till dagersättning vid eget boende i sådana områden som inte har sådana sociala och ekonomiska förhållanden som motiverar en begränsning. Det kan konstateras att flera kommuner redan har hunnit anmäla hela kommunen, inklusive vissa områden i vilka det utifrån graden av socioekonomiska utmaningar klart kan ifrågasättas om det är motiverat och nödvändigt att begränsa asylsökandes möjligheter att bo i eget boende med bibehållen dagersättning. För att förslaget ska få genomslag och kunna tillämpas på ett ändamålsenligt sätt bör därför en redan gjord anmälan inte längre gälla. Redan gjorda anmälningar bör dock inte upphöra att gälla förrän de nya anmälningarna kan börja att gälla. På så sätt hinner kommunerna anmäla nya områden som ska omfattas och det uppstår därmed inte något glapp i regleringen. Det föreslås därför att vid ikraftträdandet redan gjorda anmälningar ska upphöra att gälla vid utgången av 2020.

5 Kostnader och andra konsekvenser

Bedömning: Eventuella kostnader som förslaget kan leda till för det allmänna kan hanteras inom befintliga anslagsramar.

Skälen för bedömningen: Förslaget innebär att länsstyrelsen ska kunna invända mot att vissa områden omfattas av begränsningen av rätten till dagersättning vid eget boende. Redan enligt den nu gällande regleringen ska en kommun ge länsstyrelsen tillfälle att yttra sig över vilket eller vilka områden som anmälan bör avse innan anmälan lämnas in till Migrationsverket. Förslaget innebär inte att kommunerna i en större utsträckning än i dag ska involvera länsstyrelserna, utan att länsstyrelsens yttrande får en utökad betydelse i frågan om vilka områden som kommunens anmälan får omfatta. Med hänsyn till detta bedöms förslaget inte leda till en ökad ärendehantering för länsstyrelsernas del. Vid en ansvarsfull tillämpning av reglerna kan det även antas att berörda kommuner och länsstyrelser i de flesta fall har en samsyn om i vilka områden det är nödvändigt och motiverat att införa begränsningen. Förslaget bedöms därför inte initialt att medföra några ekonomiska konsekvenser för länsstyrelserna, men frågan avses att följas.

För berörda kommuner innebär förslaget endast en begränsning av möjligheten att anmäla områden som det står klart inte har sociala och ekonomiska förhållanden som motiverar en anmälan. Det innebär att kommuner som har områden med socioekonomiska utmaningar även fortsättningsvis kommer att kunna välja att anmäla områden, vilket kan motverka segregation och ge förbättrade förutsättningar för asylsökandes etablering. Eftersom det föreslås att en redan gjord anmälan inte ska gälla tills vidare kommer dock berörda kommuner att på nytt behöva anmäla områden till Migrationsverket för att de ska omfattas av begränsningen. Eventuella kostnader som kan uppstå på grund av detta bedöms dock bli marginella. Förslaget bedöms sammanfattningsvis inte få några budgetära konsekvenser för kommunerna.

Migrationsverket har redan i dag en skyldighet att ta emot berörda kommuners anmälningar, föra in anmälda områden på en förteckning och vid behov uppdatera förteckningen. Förslaget innebär inte några ändrade uppgifter för Migrationsverket. Även om berörda kommuner på nytt kommer att behöva anmäla de områden som ska omfattas av begränsningen bedöms detta inte medföra att Migrationsverkets hantering ökar i nämnvärd utsträckning. De administrativa konsekvenserna för Migrationsverket bedöms därför bli av endast minde omfattning och eventuella kostnader bör kunna hanteras inom befintliga anslagsramar.

Förslaget syftar till att ändra anmälningsförfarandet på så sätt att asylsökande inte ska hindras från att ordna eget boende i sådana områden som det står klart inte har några egentliga sociala eller ekonomiska problem. I förhållande till det nuvarande anmälningsförfarandet kan förslaget därför leda till att något färre områden anmäls och omfattas av begränsningen av asylsökandes möjligheter bo i eget boende med bibehållen dagersättning. Det handlar i grunden om områden som regleringen redan från början inte har varit avsedd att träffa.

Förslaget bedöms inte få någon påverkan på jämställdheten.